ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ κ. ΑΝΤ. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ

Ο ΠΟΛΥΕΛΕΟΣ ΤΩΝ ΒΟΥΡΒΟΝΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου καὶ τέλος)

Ἦταν ἕνας θαλασσινὸς μεσόκοπος, ἀλλὰ στερεὸς σὰν βράχος, ποὺ μέσα σὲ μιὰ ταβέρνα εἶχε βγάλει τὸ ψηλὸ τριγωνικό του φέσι, εἶχε ἀκουμπήσει στὸ χέρι τὸ βαρὺ κεφάλι του μὲ τὸ ψηλὸ καὶ στενὸ μέτωπό του, καὶ ἐξακολούθησε τὸ παθητικὸ τραγοῦδι τῆς ἐλαφίνας.

«..κι' ὅπου εὕρη γάργαρο νερό, θολώνει το καὶ πίνει...»

Κάτοιος ποὺ βρέθηκε κοντά του τὸν ἔσυρε ἀπὸ τὸ μανίκι.

— Καπετὰν Ἀνδρέα, οὐρουὺς κὺρ Λάζαρι.

— Τσὶ λὶ ἶστ μωρέ ; εἶπε ἐκεῖνος καὶ τὸν ἐκοίταξε ἀγριωπὰ ἕτοιμος νὰ τοῦ καταφέρη τὴν τρομερὴ γροθιά του.

— Κὺρ Λάζαρι, οὐρουὺς κὺρ Λάζαρι.

Σὰν νὰ ξύπνησε ἀπὸ ὄνειρο ὁ καπετὰν Ἀνδρέας, φόρεσε ἀμέσως τὸ φέσι του, σιάστηκε μὲ τὰ χέρια του, στυλώθηκε στὰ χονδρά του πόδια καὶ χαιρέτισε κι' αὐτὸς μὲ τὸ δεξὶ χέρι στὸ στῆθος του.

Ὁ Κουντουριώτης, ποὺ ὅλους τοὺς ἄλλους τοὺς εἶχε χαιρετίση καλοκάγαθα, ἔριξε στὸν ἄνθρωπον αὐτὸν μιὰ ματιὰ γεμάτη παράπονο καὶ ἐπίπληξι, γιατὶ τὸν ἤξερε ἐξαιρετικόν, ὑπέροχον καὶ ἀπαιτοῦσε ἀπὸ αὐτὸν περισσότερο σεβασμὸ στὸν ἑαυτό του.

Σὰν νὰ ξεμέθυσε ἀπὸ τὴ ματιὰ ἐκείνη ὁ ἄνθρωπος, ἔτρεξε νὰ ἀκολουθήση τὸν Κουντουριώτη καὶ τὸν Σαργόση.

Βλέποντας ὅμως ὅτι ἔστρεψαν κατὰ τὴν ἐκκλησία, ὅπου τοὺς ἐπερίμενε ὁ παπᾶ - Γιάννης μὲ κάμποσους καλογήρους στὴ γραμμή, ἄλλαξε δρόμο, τράβηξε κατὰ τὰ Καμίνια, μὲ σκυφτὸ τὸ κεφάλι μουρμουρίζοντας τὲς βλασφήμιες ποὺ συνείθιζε, ὅταν τὸν ἔπιαναν οἱ ἄγριοι θυμοί του —τὰ μπουρίνια του.

Δὲν ἀγαποῦσε, δὲν ἀγάπησε ποτέ του τὰ ράσα ὁ Θεμιστοκλῆς τῆς Νέας Ἑλλάδος.

***

Ἄσπρα, χιονᾶτα ἀπὸ τὸ φρέσκο ἀφρᾶτο ἀσβέστωμα λαμποκοποῦσαν τὰ κελλιά, τὸ μακοὺ χαγιάτι, οἱ τοῖχοι τῆς ἐκκλησίας, ἡ αὐλὴ τοῦ μοναστηριοῦ· λίγες λεϊμονίτσες καὶ δυὸ - τρεῖς ροδοδάφνες χάϊδευαν μὲ τὸ τρυφερό τους πράσινο τὰ μάτια τὰ θαυμωμένα ἀπὸ τὴν ἀσπράδα. Μέσα ὁ ναὸς ὁλόφωτος μὲ ὅλα τὰ μανουάλια καὶ τοὺς πολυελέους ἀναμμένους ἂν καὶ εἶχε τελειώσει ὁ ἑσπερινός.

Ἀπόρησε λίγο γιὰ τοῦτο ὁ καπετὰν Σαργόσης, ἀλλὰ χωρὶς νὰ πῆ τίποτε ἀκολούθησε τὸν Κουντουριώτη καὶ τὸν παπᾶ - Γιάννη ποὺ λίγο σκυφτὸ ἀπὸ εὐλάβεια τοὺς ὡδηγοῦσε.

Ἄναψαν δυὸ μεγάλες λαμπάδες, προσκύνησαν τὶς ἀσημένιες καὶ μαλαμοκαπνισμένες εἰκόνες καὶ τότε ὁ ναυτικὸς ἔφερε ἕνα γύρω τὰ μάτια του καὶ τάρριξε ὕστερα ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του σὲ κᾶτι ποὺ δὲν ἐγνώριζε, σὲ κᾶτι ποὺ δὲν ἐτερίμενε, ἕναν μικρὸν ἀλλὰ βαρὺν πολυέλεον κατακίτρινον, ποὺ κρέμοταν ἀπὸ μιὰ βαρειὰ ἀλυσίδα μπροστὰ στὸ κόνισμα τῆς Παναγίας.

Ὁ Κουντουριώτης ἀκολούθησε τὴ ματιὰ του καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ τρία μάτια κατρφώθηκαν μαζὶ στὸν κατακίτρινον πολυέλεο.

Ὕστερα ὁ Σαργόσης ἐζήτησε μὲ τὴ ματιά του τὸν παπᾶ - Γιάννη· αὐτοῦ ὅμως τὸ ψηλὸ ξηραγκιανὸ κορμὶ ἦταν μισοκρυμμένο πίσω ἀπὸ τὸ μανουάλι. καὶ ὁ Σαργόσης γυρίζοντας τὰ μάτια στὸν κὺρ Λάζαρο, μουρμούρισε.

— Μὰ αὐτός... μοιάζει... αὐτός.. . εἶνε...

— Ναὶ καπετὰν Μανώλη, εἶπε ὁ Κουντουριώτης, μὲ τὴ μαλακὴ φωνή του, αὐτὸς εἶνε ὁ πολυέλεος ποὺ πήγαινες τάμμα στὸν Ἅϊ-Ταξιάρχη στὴν Σύμη· ἀλλὰ πέρασε, βλέπεις, ἀπὸ τὴν Ὕδρα καὶ ἡ δική μας ἡ Παναγία τὸν ζήτησε· ἡ χάρη της θὰ σ' ἀξιώση νὰ πᾶς ἄλλο τάμμα στὸν Ἅϊ - Ταξιάρχη σου.

— Καὶ πάλι, ἐπρόσθεσε σὲ λίγο ὁ κὺρ Λάζαρος, ἂν ἡ ψυχή σου τὸ λέη νὰ τὸν ξεκρεμάσης ἀπὸ τὴν Παναγία μας, δικαίωμά σου εἶνε καπετὰν Μανώλη.

Σὰν ἀστραπὴ ἐπέρασαν τότε ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ ναυτικοῦ, οἱ χθεσινὲς κουβέντες τοῦ παπᾶ - Γιάννη ἀπάνω στὴ σκούνα, ἡ σημερινὴ ὑπερβολικὴ φιλοφροσύνη τοῦ Κουντουριώτη, τὰ παράξενα ἔμπα - ἔβγα του, τὸ πάρσιμο, τὸ χάσιμο καὶ ὕστερα τὸ δόσιμο τοῦ κομπολογιοῦ του, καὶ ἔννοιωσε ἀμέσως τὸ δίχτυ ποὺ εἶχε γύρω του στηθῆ.

Τὸ πρόσωπό του ἄναψε, ἐθύμωσε μὲ τὴν κουταμάρα τοῦ Γκίκα Μπήκου τοῦ λοστρόμου του, τὴν πονηρία τοῦ παπᾶ - Γιάννη, τοῦ Κουντουριώτη τὸ τέχνασμα.

Ἐχτύπησε πολλὲς φορὲς τὸ πόδι του στὸ πλακόστρωτο, ἐφύσιξε βαρειὰ καὶ κρέμασε τὸ κεφάλι του.

— Καὶ πάλι, εἶπε ξανὰ ὁ κὺρ Λάζαρος, ἂν σοῦ τὸ λέη ἡ ψυχή σου νὰ τὸν πάρης ἀπὸ τὴν Παναγία μας...

Ὁ Σαργόσης ἔκαμε μιὰ ἀποφασιστικὴ χειρονομία, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ μὲ φωνὴ παραπονεμένη εἶπε :

— Ἂς εἶνε· κ' ἐδῶ καλὰ εἶνε κρεμασμένος. Καὶ πάλι σταυροκοπήθηκε καὶ προσκύνησε τὴν Παναγία ποὺ τοῦ φάνηκε ὅτι τὸν κοίταξε μὲ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτιά της καὶ τὸν εὐχαριστοῦσε γιὰ τὴν προτίμησι.

Ἕνας αἰῶνας καὶ ἕνα τέταρτο τοῦ αἰῶνος ἐπέρασεν ἀπὸ τότε. Στὸ μακρὺ αὐτὸ διάστημα πολλὰ πράγματα ἄλλαξαν στὸ ἡρωϊκὸ νησί. Τώρα ἡ «μικρὴ Ἀγγλία» εἶνε φτωχή, ἀσήμαντη ἐπαρχία. Τὰ παιδιά της τὰ ἀτρόμητα, ἀγαποῦν πάντα τὴ θάλασσα—καὶ μόνο τὴ θάλασσα ἀγαποῦν—ἀλλὰ δὲν καβαλλικεύουν πειὰ κυρίαρχοι στὰ κύματά της τὰ πελώρια· σφουγγαράδες ταπεινοὶ καὶ βασανισμένοι βουτοῦν στὰ βάθη τὰ ἀπρόσιτα, κυνηγῶντας τὸ ζωάφυτο τὸ πλουτοφόρο· καὶ ἂν κινένας δὲν γυρίζη στὴν πατρίδα του τὸ φθινόπωρο, κι' ἂν μερικοὶ γυρίζουν λαβωμένοι, δὲν εἶνε σκοτωμένοι, δὲν εἶνε πληγωμένοι ἀπὸ τὸ Ἀλτζερίνικο κανόνι, εἶνε «*χτυπημένοι*» μόνον ἀτὸ τὸ ἀπαίσιο σκάφανδρο.

Τώρα τοῦ τρομεροῦ ζαμπίτη τὸ παλάτι τὸ φρουριακὸ δὲν ὑπάρχει πειά· γιὰ 640 ψωροδραχμὲς πουλήθηκε σ' ἕναν πληβεῖο, καὶ ὁ ἀγοραστὴς ὁ ἀπειρόκαλος τὸ γκρέμισε καὶ πούλησε στὸν Πειραιᾶ τὰ οἰκοδομικά του ὑλικά. Ἡ σκοπιά του ἡ πυργωτὴ εἶν' ἕτοιμη νὰ γκρεμιστῆ κι' αὐτή, κι' ἀπὸ τὴν πολεμίστρα του δὲν ἀστράφτει πειὰ ἀγριωπὸ τὸ μάτι τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ κάποιο πλουμιστὸ σαμαριοῦθι ρίχνει στὸ σπάνιο διαβάτη τὴ ματιά του τὴν περίτρομη. Λίγα δενδράκια γηρασμένα μοναχά, μένουν μάρτυρες μελλοθάνατοι τοῦ παληοῦ τρομεροῦ μεγαλείου ποὺ τόσο ἄδοξα ἔχει πεθάνει.

Τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτη τὸ ἀρχοντικὸ μένει πάντα ὁλόρθο, στερεό, καὶ τὸ πλατὺ χαγιάτι του κυριαρχεῖ περήφανα στὴν Ὕδρα, ποὺ φαίνεται σὰν νἆνε χτισμένη γιὰ χατῆρι του.

Ὁ ἀξιόλογος ὅμως ἄνθρωπος ποὺ ἀπολαύει ἀτάραχος τὴ θέα του, χωρὶς νὰ εἶνε ἀπόγονος τοῦ κτήτορά του, μάταια ρίχνει καὶ ξαναρίχνει στὴ στέρνα τὸν κουβᾶ του, καὶ κάνει νὰ βουΐζη τὸ ὑπόγειο· ὁ κουβᾶς ἀνεβάζει βρόχινο νερό, καλόπιοτο καὶ διάφανο, ἀλλὰ ποτέ του δὲν ἀνέβασε ὁ τωρινὸς κουβᾶς οὔτε ἕνα φλωρὶ βενέτικο ἢ ὁλλανδέζικο, οὔτε ἕνα δίσηλο ἰσπανικό.

Τὸ μοναστῆρι εἶνε τώρα μιὰ ἁπλὴ ἐκκλησία καὶ τὰ κελλιά του, ἄσπρα πάντα, χιονᾶτα, λαμπερά, χρησιμεύουν μόνον γιὰ γραφεῖα τῆς κοινότητος· καὶ τὸ χαριτωμένο του καμπαναρειὸ τὸ δαντελλένιο ὁλομάρμαρο καμπαναρειό, γηρασμένο τώρα κι' αὐτό, τρεμάμενο δὲ μπορεῖ πειὰ νὰ κρατήση τὶς καμπάνες ποὺ τόσες σήμαναν ὧρες μεγάλες τὸν καιρὸ τῆς δόξας του.

Κρέμεται ὅμως, πάντα ἀκατάλυτος, μπροστὰ στὴν ἀσημένια Παναγιὰ ὁ βαρὺς καὶ ὁλοκίτρινος πολυέλεος τοῦ καπετὰν Σαργόση κι' ὁ ξένος ὅπου προσκυνεῖ τὴ χάρι της, ἀκούει πάντα τὴν περίεργη καὶ χαρακτηριστικὴ τῶν καιρῶν ἐκείνων ἱστορία του.

Καμμιὰ φορὰ Συμαῖος ναύτης, σφουγγαρᾶς, γυρίζοντας ἀπὸ τῆς Βεγγάζας τὰ ἄξενα παράλια (γιατὶ ὁ Ὑδραῖος καπετάνιος *τσουμάρει* ὅ,του βρῆ γερὰ κορμιά), πατάει τῆς Ὕδρας τὰ ἱστορικὰ λιθάρια, καὶ μὲ τὴ συντροφιὰ Ὑδραίου συναγωνιστῆ μπαίνει νὰ προσκυνήση τὴ Φανερωμένη.

Καὶ τότε ὁ σύντροφος κουτσὰ στραβὰ τοῦ λέει τὴν ἱστορία τοῦ πολυέλεου, πῶς τὸν ἔπῆραν ἀπὸ τὸν Ταξιάρχη τῆς πατρίδος του.

Κι' ὁ ναύτης ὁ Συμαῖος προσκυνάει τὴν Ὑδραία Παναγιὰ καὶ ἀπαντάει.

— Κ' ἐδῶ καλὰ εἶνε κρεμασμένος.

Κι' ἀλήθεια. Ποῦ καλύτερα ἀπὸ τὸν ἀθάνατο βράχο τῆς Ἐλευθερίας θὰ εἶχε τὴ θέση του ὁ πολυέλεος ποὺ ἄρπαξε μιὰ φορὰ ἡ ἀχαλίνωτη ἐλευθερία ἀπὸ τὰ τυραννικὰ παλάτια τῶν Βουρβόνων !

ΑΝΤ. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗΣ

ΠΕΡΙΕΡΓΟ ΚΥΝΗΓΙ ΠΕΡΔΙΚΙΩΝ

Ξέρετε πῶς κυνηγοῦσαν τὶς πέρδικες σὲ πολλὰ μέρη πρωτοῦ ἀκόμη ἀνακαλυφθῆ ἡ μπαρούτη καὶ τὰ σχετικὰ κυνηγετικὰ ὅπλα ;

Ἀκοῦστε νὰ μάθετε :

Σ' ἕνα ὡρισμένο μέρος συγκεντρώσεως μαζευόντουσαν σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας, ὅπου ὑπῆρχαν πέρδικες. Ἐκεῖ, συνεννοούμενοι ἐκύκλωναν τὴν περιοχὴ τῶν δυστυχισμένων αὐτῶν πουλιῶν καὶ ἄρχιζαν ὅλοι μαζὺ νὰ οὐρλιάζουν ἀπ' ὁλόγυρα, νὰ φωνάζουν, νὰ σφυρίζουν, νὰ κάνουν κάθε λογῆς θόρυβο, ἔτσι ποὺ οἱ πέρδικες πετῶντας ἀπὸ δῶ, πετῶντας ἀπ' ἐκεῖ καὶ μὴ βρίσκοντας διέξοδο, ζαλίζονταν ἀπὸ τὸ πανδαιμόνιο τῶν πρωτοτύπων αὐτῶν κυνηγῶν καὶ ἔπεφταν κατὰ γῆς ἢ μέσα στοὺς θάμνους.

Ἀπ' ὁλόγυρα ὅμως τὰ οὐρλιάζοντα πλήθη τὶς ἔβλεπαν καὶ ἀμέσως ἔστελναν τοὺς πιὸ καλὰ γυμνασμένους κυνηγούς, ἢ καὶ τὰ λαγωνικὰ ποὺ εἶχαν μαζύ τους καὶ τὶς μάζευαν. Τὸ περίεργο εἶνε πὼς τὰ κυνήγια τοῦ εἴδους αὐτοῦ ἀπέφεραν περισσότερες πέρδικες ἀπὸ τὰ σημερινά.